

Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут ім. Ігоря Сікорського»
Факультет лінгвістики

**ЛЮДИНА ЯК СУБ'ЄКТ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ:
СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ У ФІЛОЛОГІЇ, ПЕРЕКЛАДІ ТА НАВЧАНІ
ІНОЗЕМНИХ МОВ**

**A PERSON AS A SUBJECT OF INTERCULTURAL
COMMUNICATION: MODERN TENDENCIES IN PHILOLOGY,
TRANSLATION AND TEACHING OF FOREIGN LANGUAGES**

**Матеріали
XIII Міжнародної студентської науково-практичної конференції
11 березня 2021 року**

Київ 2021

Ткачик О.В. голова оргкомітету, редактор, к. філол. н., доц., доц. кафедри теорії, практики та перекладу англійської мови факультету лінгвістики КПІ ім. Ігоря Сікорського.

Вашило О.В. член оргкомітету, член редколегії, к.пед.н., ст. викл. кафедри теорії, практики та перекладу англійської мови факультету лінгвістики КПІ ім. Ігоря Сікорського.

Шимчук А.О. відповідальний секретар, старший лаборант кафедри теорії, практики та перекладу англійської мови факультету лінгвістики КПІ ім. Ігоря Сікорського.

Людина як суб'єкт міжкультурної комунікації: сучасні тенденції у філології, перекладі та навчанні іноземних мов [Електронний ресурс]: матеріали XIII Міжнар. наук.-практ. конф. 11 березня 2021 р. – К.: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2021. – 353 с. (14,32 арк.)

Збірник містить матеріали щорічної міжнародної студентської науково-практичної конференції з актуальних питань філології, перекладу та методики викладання іноземних мов. Конференція зібрала студентів і молодих учених з різних міст України та інших країн. Матеріали конференції можуть бути цікавими та корисними для науковців, аспірантів, викл.ів і студентів вищих навчальних закладів.

Відповідальність за достовірність фактів, цитат, власних імен та інших відомостей несуть автори публікацій.

УДК 81:316.77](062)

© Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут ім. Ігоря Сікорського», 2021

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ № 1. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ ФІЛОЛОГІЇ	15
ЧАСТОТНІ ЯВИЩА В КОНСТИТУЦІЯХ УКРАЇНИ ТА НІМЕЧЧИНИ Арнаут Каріна	15
ФУНКЦІОНУВАННЯ МЕДИЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ В АНГЛІЙСЬКОМУ ТА УКРАЇНСЬКОМУ ДИСКУРСІ Байдик Ганна	17
МЕТАФОРИ В АВІАЦІЙНІЙ АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ Бевз Валерія	18
MODERNE TENDENZEN IN DER ENTWICKLUNG DER DEUTSCHEN SPRACHE Бевз Дарина, Шимченко Діана	20
ПОНЯТТЯ І ОСОБЛИВОСТІ КОНСУБСТАНЦІЙНОГО ТЕРМІНА Бистрицька Катерина	22
ФУНКЦІОНУВАННЯ МЕТАФОРИ В АНГЛІЙСЬКОМОВНОМУ НАУКОВО-ПОПУЛЯРНОМУ ТЕКСТІ Бідненко Лідія	24
ДИСКУРСНИЙ ПІДХІД ДО ВИВЧЕННЯ ТЕКСТІВ ЗМІ Брежницька Єлизавета	27
THE POWER OF LANGUAGE. UNSOLVED QUESTIONS IN PSYCHOLINGUISTICS Бродська Дарина	29
МІЖМОВНА ОМОНІМІЯ Булгакова Марія	31
ЯВИЩЕ ТАБУ В ЛІНГВІСТИЦІ: ТАКТИКИ РЕАЛІЗАЦІЇ ТАБУЙОВАНОГО ЗМІСТУ Буток Олександра	33
КОНЦЕПТ DEMOCRACY В АМЕРИКАНСЬКИХ ПОЛІТИЧНИХ ІНТЕРВ'Ю Василів Вікторія	36
ЛІНГВОСПЕЦИФІКА НІМЕЦЬКОГО ТА УКРАЇНСЬКОГО ЕКОМАРКЕТИНГУ Весельська Рената	38
РОЛЬ НЕОЛОГІЗМІВ У ПУБЛІЦИСТИЧНИХ ПОЛІТИЧНИХ ТЕКСТАХ Гавриленко Катерина	41

РОЛЬ КОНТЕКСТУ У ПІДБОРІ ОКАЗІОНАЛЬНИХ ВІДПОВІДНОСТЕЙ ПРИБЕРЕКЛАДІ АНГЛОМОВНИХ ТЕКСТІВ СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНОЇ ТЕМАТИКИ Демянюк Ольга	243
СПОСОБИ ТА ПРОБЛЕМИ ПЕРЕКЛАДУ КОМП'ЮТЕРНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ В НІМЕЦЬКІЙ МОВІ Добродомова Інна	246
ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ АНГЛОМОВНОЇ ЮРИДИЧНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ Захарченко Тетяна	250
ПРЕДСТАВЛЕННЯ ІДІОСТИЛЮ АВТОРА В ТЕКСТАХ РІЗНИХ ЖАНРІВ: СТИЛІСТИЧНИЙ ТА ПЕРЕКЛАДАЦЬКИЙ АСПЕКТИ Зейкан Марія	252
ПСИХОЛІНГВІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ТЕКСТІВ АНГЛОМОВНИХ КІНОСЦЕНАРІЇВ СЕРІАЛУ «ТЕОРІЯ БРЕХНІ» («LIE TO ME») ТА ЇХ ВІДТВОРЕННЯ В УКРАЇНСЬКОМУ ПЕРЕКЛАДІ Ілясевич Анастасія	255
CULTURAL ADAPTATION IN TRANSLATION Kahanovskyi Oleksii	258
ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ АНГЛОМОВНИХ ГАЗЕТНИХ ЗАГОЛОВКІВ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ Каменюк Діана	261
ВИКОРИСТАННЯ ДІАЛЕКТИЗМІВ У ТЕКСТАХ ПУБЛІЦИСТИЧНОГО СТИЛЮ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЇХ ПЕРЕКЛАДУ Кіпалас Є.В	263
ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ АНГЛІЙСЬКИХ МЕТАФОРИЧНИХ ТЕРМІНІВ ГАЛУЗІ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ Кліщук Марія	266
АНГЛОМОВНІ ЕЛЕКТРОТЕХНІЧНІ ТЕРМІНИ ТА СПОСОБИ ЇХ ПЕРЕКЛАДУ УКРАЇНСЬКОЮ Ключка Анатолій	269
СПОСОБИ ТА ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ АНГЛОМОВНИХ НЕОЛОГІЗМІВ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ Кобець Катерина	271

**ПСИХОЛІНГВІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ТЕКСТІВ
АНГЛОМОВНИХ КІНОСЦЕНАРІЇВ СЕРІАЛУ «ТЕОРІЯ БРЕХНІ»
(«LIE TO ME») ТА ЇХ ВІДТВОРЕННЯ В УКРАЇНСЬКОМУ
ПЕРЕКЛАДІ**

Ілясевич Анастасія

студентка I курсу магістратури, факультет лінгвістики

КПІ ім. Ігоря Сікорського

Науковий керівник: к. філол. н., доц. Ткачик О. В.

З другої половини ХХ століття дослідження мовної діяльності дозволили по-новому поглянути на цілий ряд мовознавчих проблем. Серед них – проблема породження і сприйняття мовних висловлювань, якою займається психолінгвістика. Термін "психолінгвістика" увійшов у науковий обіг з 1954 року після опублікування в США колективної роботи під цією назвою під редакцією Ч.Е.Осгуда і Т.А.Себеока. Психолінгвістика, часто звана теорією мовної діяльності, вивчає процес мовлення з точки зору змісту, комунікативної цінності, адекватності мовного акту даному комунікативному наміру, виникла з потреби дати теоретичне осмислення ряду практичних завдань, для вирішення яких чисто лінгвістичний підхід, пов'язаний з аналізом тексту, виявився недостатнім.

Психолінгвістика, як наука, оформилася на початку 50- х рр. нашого століття, але передумови для її виникнення були вже давно. Найчастіше різні автори простежують коріння психолінгвістики в працях В. Гумбольдта і В. Вундта [1, с. 68]. Так, Л.О. Калмикова зазначає, що союз мовознавства і психології триває вже понад 100 років. Вона аналізує психологічно орієнтовані синтаксичні теорії у лінгвістиці, трактуючи концепції як закономірні ланки наукової еволюції з урахуванням сучасного їм теоретичного "контексту" [3, с. 23].

Психолінгвістика – це комплексна наука, яка відноситься до дисциплін

лінгвістичних, оскільки вивчає мову, і до дисциплін психологічних, оскільки вивчає її в певному аспекті – як психічний феномен. А раз мова – це знакова система, яка обслуговує соціум, то психолінгвістика входить і в коло дисциплін, які вивчають соціальні комунікації, в тому числі оформлення і передачу знань [2, с. 39].

Психолінгвістика та перекладознавство є пов'язаними дисциплінами. Визнання того факту, що переклад – це особливий вид мовної діяльності, дозволяє розглянути його з позицій психолінгвістики. Об'єктом психолінгвістики є мовна діяльність, а об'єктом теорії перекладу – особливий вид мовної діяльності – переклад, тому завдання цих дисциплін багато в чому перетинаються [3, с. 46]. Проаналізувавши фази становлення обох н., можна зробити висновок про те, що існуючи і розвиваючись паралельно, на певному етапі в рамках обох дисциплін вчені, фахівці стали займатися вирішенням суміжних завдань і пошуком відповідей на близькі по проблематиці питання.

Опис процесу перекладу за допомогою психолінгвістичних моделей включає два взаємопов'язані аспекти:

- 1) загальна характеристика моделі з зазначенням можливої сфери її застосування (Пояснювальна сила моделі);
- 2) типи перекладацьких трансформацій, що здійснюються в рамках даної моделі [6, с. 4].

Найбільш поширеними, в даний час, моделями процесу перекладу є: семантична, ситуативна (денотативна; формальна), трансформаційна, психолінгвістична, комунікативна, інформативна. Такий підхід дозволив розробити психолінгвістичну модель перекладу, в якій для моделювання процесу перекладу використовуються положення психолінгвістики про структуру мовленнєвої діяльності [4, с. 112–113]. Як і в будь-якій людській діяльності, у мовній діяльності людини виділяється кілька етапів.

Відповідно до мети мовного акту у мовця формується внутрішня програма майбутнього повідомлення, яка потім розгортається в мовне висловлювання. Цей процес виглядає наступним чином:

- 1) виникає мотив, який спонукає до дії;
- 2) з'являється мета, яку людина прагне досягти для задоволення мотиву за допомогою мовного твору;
- 3) створюється внутрішня програма майбутнього висловлювання;
- 4) формується висловлювання у внутрішній мові;
- 5) здійснюється вербалізація висловлювання в усній або письмовій мові [6, с. 81].

При створенні тексту перекладу перекладач, так само, здійснює мовну діяльність, тому процес перекладу повинен проходити через ті ж її етапи, але з однією істотною відмінністю: внутрішня програма перекладача не генерується їм самим і складає згорнутий зміст оригіналу [6, с. 3].

Психолінгвістичні прийоми, використовувані в роботі професіонала перекладацької діяльності, значно підвищують ефективність подібної роботи з іноземними партнерами, які зазвичай висувають до спеціалістів максимально високі вимоги

Продовжуючи аналіз перекладу з позицій психолінгвістики, в зв'язку з цим можна додати, що переклад набуває статус не просто лінгвістичного або культурного явища, як особливої психічної або розумової діяльності суб'єкта, але є поєднанням усіх факторів. Поза всяким сумнівом, список тем, актуальних для перекладознавства, до вивчення яких могли б бути залучені концептуальний апарат і методи дослідження психолінгвістики, міг би бути продовжений. До таких тем можна віднести питання, пов'язані зі знаком, образом світу, еквівалентність і адекватність, концептом і багато інших. Встановлення більш тісних зв'язків між теорією перекладу і психолінгвістики відкривають широкі перспективи для обох дисциплін.

Література

1. Залевская А.А. Введение в психолингвистику: Учебник. 2-е изд. испр. и доп. Москва: Российск. гос. гуманит. ун-т, 2007. 560 с
2. Засєкін С. В. Психолингвістичні універсалії перекладу художнього тексту: монографія. Луцьк: Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2012. 272 с.
3. Калмикова Л.О. Психологія мовлення і психолингвістика: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Київ: ПереяславХмельницький педагогічний інститут, в-во “Фенікс”, 2008. 245 с.
4. Клименко В.В. Психологія творчості. Київ: Центр навчальної літератури, 2006. 480 с.
5. Куранова С. І. Основи психолингвістики: навч. посіб. Київ: ВЦ Академія, 2010. 208 с
6. Пастрик Т. В. Психологічні особливості формування продуктивного білінгвізму у майбутніх перекладачів : автореф. дис. ... к. психол. наук : 19.00.07. Київ: Ін-т психології АПН України ім. Г. С. Костюка, 2017. 19 с.

CULTURAL ADAPTATION IN TRANSLATION

Kahanovskyi Oleksii

*1st year student of Master's degree, Physics and Technology Institute
Institute of Physics and Technology, National Technical University of
Ukraine «Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute»*

Scientific advisor: Medkova O.M.

Dwelling on phenomenon related specifically to translation studies and not to translation practice is being analysed, as well as so-called transcreational approach to translation. According to E.D. Malenov “within the framework of the transcreational approach, translation is considered as a tool for reconstructing the ideas and images of the original in the context of the receiving culture” [1]. The emergence of the transcreational approach to translation testifies to the so-called “transcreational turn” which, according to E.D. Maleonova has emerged in